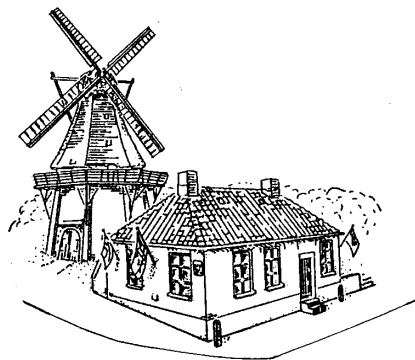

De Liefde

Nieuwsbrief van de koren- en pelmolen
De Liefde te Uithuizen (Gr.)
10^e uitgave – zomer 2003

Arbo aanpak in de molen *De Liefde* bijna afgerond

In het kader van de Arbo-wet, welke niet alleen van toepassing is voor de veiligheid van de vrijwillige molenaars, maar evenzeer voor de bezoekers aan de molens, voert de gemeente Eemsmond een voortvarend beleid. Zo zijn al haar vier molens geïnspecteerd en is er een risico-inventarisatie opgesteld. In samenspraak met de betreffende ambtenaar van de gemeente, de molenaar(s) en de molenmaker is er voor elke molen afzonderlijk vervolgens een plan van aanpak gemaakt, waarin alle zaken zijn beschreven die uitgevoerd zullen moeten worden.

Voor de molen *De Liefde*, waarin al dusdanig veel zaken zijn gerealiseerd, dat zij het certificaat “veilige molen” heeft ontvangen, betekent dit dat er dit jaar nog een paar zaken moeten worden uitgevoerd. Dit betreft dan:

- Het aanbrengen van een schoprand op het stellinghek, zodat met name kinderen niet meer met hun voetjes er tussendoor kunnen vallen. De afschermnetten zijn al sedert een jaar aanwezig en voorkomen dat het publiek ‘een klap van de molen’ kunnen krijgen.
- Het aanbrengen van een hek bij het trapgat op de steenzolder. Hierdoor zal het publiek nog meer beschermd zijn tijdens het bezichtigen van het maalproces.

- Het aanbrengen van een schuifluik boven het trapgat op de kapzolder. Deze voorziening dient de veiligheid van m.n. de molenaar tijdens zijn werkzaamheden in de kap, maar ook van de bezoekende collega’s.

- In de kap wordt een noodverlichting in de vorm van een oplaadbare lamp aangebracht. Dit is nodig ingeval van stroomuitval.
- Alle elektrische leidingen en contactdozen zijn gecontroleerd en een aantal zijn aan de nieuwe eisen aangepast.
- Alle trappen zijn inmiddels voorzien van leuningen, zodat het publiek zich stevig kan vasthouden bij het beklimmen van de steile trappen.

- Alle luiluiken zijn inmiddels met kettingen beveiligd, zodat deze vanzelf sluiten.
- Alle lege teerblikken en het vat afgewerkte olie zijn door de dienst gemeentewerken opgehaald.

Openingstijden

Iedere dinsdag en donderdag van 10-16 uur en vaak ook zaterdags van 13-16 uur.

Komt een andere dag beter uit om *De Liefde* te bezoeken, maak dan even een afspraak.

Dit kan zowel per telefoon: 0595 43 48 25,
als per email:
B.Poppen@net.hcc.nl

Onderhoud en reparaties

Het onderhoud aan de molen is een activiteit die voortdurend aandacht vraagt en steeds maar door gaat. Alertheid tijdens het draaien kan veel verborgen gebreken aan het licht brengen, waardoor er meteen kan worden ingegrepen en extra hoge herstelrekeningen worden voorkomen.

Zo ontdekte ik dat de bevestiging van de korte schoren op de staart en korte spruit rottende plekken vertoonden, een feit dat later door de inspecteurs van de monumentenwacht werd bevestigd.

Ook waren twee schoren onder de stelling van dusdanig slechte kwaliteit dat vervanging overwogen moest worden.

De gemeente, als eigenaar van de molen, nam deze meldingen serieus en gaf opdracht tot reparatie.

Het molenmakersbedrijf Dijkstra te Sloten heeft dan ook in april de twee schoren plus de vier schrank-schoren onder de stelling vervangen.

Het hout voor de twee korte schoren was reeds in het najaar geleverd en onderin de molen gelegd, zodat ik gedurende de wintermaanden alle tijd had om ze meerdere keren te verven. De beide petten verfde ik vele malen in het felle signaalrood.

Medio april werd met behulp van een kraan de klus door het molenmakersbedrijf uitgevoerd. Op de grond liggend kon goed worden geconstateerd hoezeer de oude schoren waren ingerot.

In april profiteerde ik van het wekenlange droge weer, door de stelling weer te 'teren'.

Een klem aan de bliksemafleiderkabel was zichtbaar beschadigd. Bij vervanging bleek dat de klem al eens een bliksem had opgevangen, want de bedrading was zwart en deels doorgebrand. De klem is vervangen

Malen

In een korenmolen wordt graan gemalen tot meel en het is voor een vrijwillig molenaar leuk wanneer dit ook aan het publiek kan worden getoond. Immers: daarmee wordt de molen pas echt een werkend museum. Om te kunnen malen is er enerzijds aanvoer van graan nodig en anderzijds afvoer van meel. Beide zijn helaas niet meer vanzelfsprekend.

Gelukkig kan ik altijd een beroep doen op het bedrijf Moorlach, waarbij ik het vermalen graan weer kan terug bezorgen.

Daarnaast krijg ik ook van particulieren soms een zakje graan.

Zo ontving ik van de heer G. J. Smid, zoon van de

laatste molenaar) twee zakken maïs; ideaal om de stenen eens goed te laten werken.

Ook van de heer J. Y. Kremer te Leens, tijdens WO II molenaarsknecht op *De Liefde*, ontving ik al verschillende keren zakken tarwe om te malen. Op de door hem nagemaakte zeef ga ik vervolgens het meel zeven, waarna het zeer geschikt is om er brood of pannenkoeken van te bakken.

Schenking

Het onderhoud aan de molen kost veel geld en een gemeente die vier molens in haar bezit heeft, moet daar dus veel aan uitgeven. Daarom is elke bijdrage, in welke vorm dan ook, van particulieren van harte welkom. Gelukkig gebeurt dit ook en zo heb ik al bijdragen in de vorm van gereedschap, schoonmaak- en onderhoudsartikelen mogen ontvangen.

Een bijzondere schenking betrof een lading vloerhout, ca. 20 m², met planklengten van 3 meter, welke ik van een bevriende relatie mocht ontvangen. Het hout wordt o.a. gebruikt voor het aanbrengen van een "schoprand" onderaan het stellinghek, zodat de veiligheid voor de bezoekers nog meer wordt vergroot. Overigens is deze schoprand een verplichte veiligheidsmaatregel in het kader van de Arbovoorschriften.

✠ Activiteiten in en rond de molen *De Liefde* ✠

In het afgelopen kwartaal hebben er weer diverse activiteiten in en rond de molen plaatsgevonden, waarvan ik hieronder de volgende vermeld:

De Nationale molen- en gemalendag

Deze jaarlijks terugkerende dag werd gehouden op 10 mei. Het weer werkte goed mee, het werd 20°C en een westelijke wind zorgde ervoor dat de wieken gedurende ruim 6 uren konden draaien.

32 bezoekers, waaronder veel mensen uit het dorp, kwamen een kijkje nemen.

Open dag

De eerste *Open dag* waaraan de molen *De Liefde* dit seizoen deelnam vond plaats op 17 mei.

Ik draaide die dag 6 uur bij een zwakke tot matige zuidwestelijke wind.

Ondanks een temperatuur van 16°C kwamen 34 belangstellenden de molen bezoeken.

Het Groninger molenweekend

In dit weekend van 14 en 15 juni heb ik alleen op de zaterdag gedraaid.

De dag begon 's morgens zwaar bewolkt, maar later klaarde het op en kwam de zon er weer bij.

De wind was noord, kracht één later twee à drie Beaufort, zodat er van malen geen sprake kon zijn. Toch heeft de molen met geslo-

ten kleppen nog 6 uur gedraaid, waarbij er 25 à 30 enden p/m werden gehaald.

Veel bezoekers waren collega's en leerling molenaars, waaronder een groep van de herbouwde molen *De Adriaan* te Haarlem en een groep Friese molenaars. Ook vanuit het dorp en de directe omgeving was er belangstelling en aan het eind van de dag stond de teller op 32 bezoekers.

“Rondom de Molen”

Evenals vorig jaar organiseerde de Handelsvereniging, in samenwerking met de VVV weer een dag “Rondom de molen”. De aprilkou van vorig jaar was niet goed bevallen, vandaar dat het evenement twee maanden was opgeschoven en dat beviel heel wat beter.

Er was een priegelmarkt, enige middenstanders etaleerden hun waren, de bakker zorgde voor oliebolletjes en broodjes en fotograaf Wernekinck had foto's van de molen verwerkt op talloze artikelen. De Eemsmond Country Line Dansers lieten regelmatig hun kunnen zien en de molen draaide boven dit alles zijn rondjes.

107 bezoekers, waaronder weer veel mensen uit het dorp, beklommen de trappen en bezichtigden het inwendige van de molen.

Overzicht over het eerste halfjaar

Over het eerste halfjaar van 2003 kan ik de volgende cijfers melden:

Aantal werkdagen op de molen: 41.

Aantal effectieve draaiuren van de molen: 114.

Aantal omwentelingen van het wiekenkruis: 45.830.

Aantal bezoekers op de molen: 325.

Verschillende keren maalde ik enige zakken tarwe.

Opvallend veel bezoekers waren afkomstig uit Canada; sommigen waren op zoek naar de roots van hun ouders, anderen brachten hun in Canada geboren kinderen mee en voor hen was het bezoek aan een molen de eerste keer. Alom werd het zeer gewaardeerd.

Deze waardering sprak ook een groep van het Hogeland College uit, die de molen in het kader van een schoolopdracht bezocht.

Waardering was er ook van Tara, die haar verjaardag met een groep schoolvriendinnetjes o.a. op de molen vierde.

Agenda

16 augustus **Open dag**
13/14 september

Nationale Open Monumentendagen
18 oktober **Open dag**

Molen *De Liefde* in Pinkstertooi

Dit jaar heb ik de molen voor het eerst in Pinkstertooi gezet.

De molen wordt daarbij in de lange rust stand ✘ gezet en de bovenste enden versierd met groene takken. Het is een usance dat in vroeger jaren gebruikelijk was in Groningen. Overigens versierde men met Pinksteren niet alleen molens maar ook andere gebouwen en voorwerpen. Hiermee hoopte men op een goed jaar en dat de bliksem niet zou inslaan. Deze Pinkstertooi kan men nu nog elk jaar op de molens in Noord-Duitsland bewonderen.

Excursie

Het voorjaar is voor vrijwillige molenaars de tijd van vergaderen en op excursie gaan. Zo ook de Molenwerkgroep Oost-Groningen, waar ik lid van ben. Voor hen zette ik in april een excursie uit naar de kop van Overijssel, een gebied waar ik goed bekend ben, aangezien ik 15 jaar in die provincie woonachtig ben geweest. We bezochten enige pas gerestaureerde molens, t.w. de achtkante korenmolen **d'Olde Zwarver** te Kampen. Bij de restauratie is de molen tevens voorzien van een sprinklerinstallatie, waarvan de buizen bijna onzichtbaar achter de balken zijn weggewerkt.

De beide achtkante korenmolens **De Zwaluw** te Hasselt en **De Monnikenmolen** te Sint Jans-klooster, zijn prachtig gerestaureerd, inclusief de bijgebouwen.

In de Weerribben staat de poldermolen **De Wicher**, een spinnenkop, die goed wordt onderhouden.

Dicht erbij staat een **paaltjasker**. Dit kleinste molentype vinden we in Groningen alleen nog bij de molen *De Dellen* te Nieuw Scheemda.

In Paasloo is sinds kort weer een 'nieuw' molentype te zien, namelijk een **horizontale windmolen**, het is een tonmolen die in 1899 is gebouwd en in 2002 gerestaureerd.

Pfingstmontag: Deutscher Mühlentag

Op tweede Pinksterdag wordt in Duitsland elk jaar de nationale molen-dag gehouden en ook dit jaar heb ik er weer enige molens bezocht.

Noemenswaard daarvan zijn de **Wind und Wassermühle Hüven**. Deze molen is een gekombineerde wind- en watermolen en het laatst bewaard gebleven exemplaar in zijn soort.

De molen is niet meer in bedrijf, hetgeen ook niet mogelijk is met een afgebroken bovenste end. De biotoop is belabberd, want de molen staat temidden van vele bomen.

De ronde stenen **Windmühle Veldhausen** is een Galerieholländer, waarmee het molentype wordt aangeduid dat lijkt op onze molens. De molen is opgebouwd uit grote Bentheimer zandstenen.

De staartconstructie hangt niet vrij, maar steunt met muurrollen tegen het molentlijf.

De in 1875 gebouwde **Windmühle Georgsdorf** is eveneens een ronde stenen Galerieholländer.

Opvallend in deze molen is dat bijna alle wielen van metaal zijn. Zo is op het bovenwiel aan de achterzijde een ijzeren wiel bevestigd, waarvan de houten kammen in een ijzeren bonkelaar met houten kammen grijpen.

Ook het spoorwiel en steenrondsel zijn van ijzer en hebben houten kammen, de steenspil is eveneens van ijzer. De molen maalt uitsluitend boekweit dat op de omliggende veengronden wordt verbouwd.

Opvallend is vaak het grote aantal vrijwilligers dat op de molens werkzaam is.

COLOFON

Tekst, opmaak en samenstelling: Bob Poppen
vrijwillig molenaar

Reacties: Ripperdadrift 16,
9981 LH Uithuizen
of per email:
B.Poppen@net.hcc.nl